

**F.Q. SHODMONOV, J.M. YARMUHAMMEDOV,
L.T. YULDOSHOV**

**DORIVOR O'SIMLIKLAR FLORASI VA
SISTEMATIKASI FANIDAN AMALIY
MASHG'ULOTLAR**

O'QUV QO'LLANMA

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI

BUXORO DAVLAT UNIVERSITETI

F.Q. SHODMONOV, J.M. YARMUHAMMEDOV,
L.T. YULDOSHOV

DORIVOR O'SIMLIKLAR FLORASI VA
SISTEMATIKASI FANIDAN AMALIY
MASHG'ULOTLAR

O'QUV QO'LLANMA

“Durdona” nashriyoti
Buxoro – 2024

UDK 633.88+615.322(575.1)

42.143+ 52.81(5Y36)

Sh 74

Shodmonov, F.Q.

Dorivor o'simliklar florasi va sistematikasi fanidan amaliy mashg'ulotlar [Matn]

: o'quv qo'llanama / F.Q. Shodmonov, J.M. Yarmuhammedov, L.T.

Yuldoshov. -Buxoro: Sadridin Salim Buxoriy, 2024. -128 b.

KBK 42.143+ 52.81(5Y36)

Mazkur o'quv qo'llanama "Dorivor o'simliklar florasi va sistematikasi" fani bo'yicha o'tkaziladigan amaliy mashg'ulotlari uchun tuzilgan bo'lib, unda har bir mashg'ulotga qisqacha tushunchalar, turkum turlarining tabiiy holda tarqalgan va introduksiya qilingan hududlar xaritasi berilgan.

O'quv qo'llanama mazkur sohada ilmiy-tadqiqot ishini olib borayotgan tadqiqotchilar, hamda "60812100- -Dorivor o'simliklarni yetishtirish va qayta ishlash texnologiyasi" "607110200- Biotexnologiya (tarmoqlar bo'yicha)", "60510100-Biologiya (turlar bo'yicha) yo'nalishi talabalariga mo'ljallangan.

Tuzuvchilar:

F.Q. Shodmonov, Buxoro davlat universiteti "Biotexnologiya va oziq-ovqat xavfsizligi" kafedrasida dotsenti, b.f.f.d., PhD

J.M. Yarmuhammedov, Buxoro davlat universiteti "Biotexnologiya va oziq-ovqat xavfsizligi" kafedrasida o'qituvchisi.

L.T. Yuldoshov, Buxoro davlat universiteti "Biotexnologiya va oziq-ovqat xavfsizligi" kafedrasida dotsenti, b.f.f.d., PhD

Taqrizchilar:

B.S. Bo'riyev, Buxoro davlat universiteti "Biotexnologiya va oziq-ovqat xavfsizligi" kafedrasida professori, b.f.d.

N.I. Shadiyeva, Toshkent davlat agrar universiteti "Agrokimyo va tuproqshunoslik" kafedrasida professori, b.f.d.

O'quv qo'llanama Buxoro davlat universitetining 2024-yil 29-apreldagi 281-sonli buyrug'iga asosan nashr etishga ruxsat berildi. Ro'yxatga olish raqami 281-33.

ISBN 978-9910-04-573-8

MUNDARIJA

1-amaliy mashg'ulot. Kiritish. Fan haqida tushuncha. Fanning tarixi, maqsadi va vazifalari.....	5
2-amaliy mashg'ulot. O'simliklar sistematikasi tahlili va lotincha (nomenklatura) nomlarini o'qish qoidalarini.....	15
3-amaliy mashg'ulot. Botanika darsliklaridagi sistematik birliklar (kategoriyalar).....	20
4-amaliy mashg'ulot. Sistematik (birliklar (kategoriyalar)ning nomlari va qo'shimcha (affiks)lari.....	23
5-amaliy mashg'ulot. Qirg'bo'g'imdoshlar - (<i>equisetaceae</i>) va qirg'quloqdoshlar - (<i>athyriaceae</i>) oilasi turkumi turlari nomenklaturasini tahlili va o'rganish qoidalarini.....	28
6-amaliy mashg'ulot. Qizilchadoshlar - (<i>ephedraceae</i>), qarag'aydoshlar - (<i>pinaceae</i>) va sarvdoshlar - (<i>cupresaceae</i>) oilasi turkumi turlari nomenklaturasini tahlili va o'rganish qoidalarini.....	32
7-amaliy mashg'ulot. Zirkdoshlar - (<i>berberidaceae</i>) va ayiqtovondoshlar - (<i>ramunculaceae</i>) oilasi turkumi turlari nomenklaturasini tahlili va o'rganish qoidalarini.....	36
8-amaliy mashg'ulot. Ko'knordoshlar - (<i>papaveraceae</i>) va shotaradoshlar - (<i>fumariaceae</i>) oilasi turkumi turlari nomenklaturasini tahlili va o'rganish qoidalarini.....	39
9-amaliy mashg'ulot. Tutdoshlar (<i>moraceae</i>) va gazandadoshlar (<i>urticaceae</i>) oilasi turkumi turlari nomenklaturasini tahlili va o'rganish qoidalarini.....	42
10-amaliy mashg'ulot: Emandoshlar (<i>fagaceae</i>), yong'oqdoshlar (<i>juglандаaceae</i>) va qayindoshlar (<i>betulaceae</i>) oilasi turkumi turlari nomenklaturasini tahlili va o'rganish qoidalarini.....	46
11-amaliy mashg'ulot. Gultojxo'rozdoshlar (<i>amaranthaceae</i>), sho'radoshlar (<i>chenopodiaceae</i>) oilasi turkumi turlari nomenklaturasini tahlili va o'rganish qoidalarini.....	50
12-amaliy mashg'ulot. Tog' quddusi - (<i>stachys betonicaeflora</i>) turkumi turlarini aniqlash usullari.....	52
13-amaliy mashg'ulot: Karamdoshlar (<i>brassicaceae</i>), gulxayridoshlar (<i>malvaceae</i>) oilasi turkumi turlari nomenklaturasini tahlili va o'rganish qoidalarini.....	59
14-amaliy mashg'ulot. Ziradoshlar (<i>apiaceae</i>), chilonjyudadoshlar (<i>rhamnaceae</i>) va jyudadoshlar (<i>elaegnaceae</i>) oilasi turkumi turlari	3

**F.Q. SHODMONOV, J.M. YARMUHAMMEDOV,
L.T. YULDOSHOV**

**DORIVOR O'SIMLIKLAR FLORASI VA SISTEMATIKASI
FANIDAN AMALIY MASHG'ULOTLAR**

O'QUV QO'LLANMA

Muharrir: A. Qalandarov
Texnik muharrir: G. Samiyeva
Musahhih: Sh. Qahhorov
Sahialovchi: M. Bafoyeva

Nashriyot litsenziyasi AI № 178. 08.12.2010. Original-
maketdan bosishga ruxsat etildi: 23.05.2024. Bichimi 60x84.
Kegli 16 shponli. «Times New Roman» garn. Ofset bosma
usulida bosildi. Ofset bosma qog'ozi. Bosma tobog'i 8,0. Adadi
100. Buyurtma №293.

“Sadridin Salim Buxoriy” MCHJ
“Durdona” nashriyoti: Buxoro shahri Muhammad Iqbol ko'chasi, 11-uy.
Bahosi kelishilgan narxda.

“Sadridin Salim Buxoriy” MCHJ bosmaxonasida chop etildi.
Buxoro shahri Muhammad Iqbol ko'chasi, 11-uy. Tel.: 0(365) 221-26-45